

T fT f*lor^nttCfa* ttp^

lycUkarpor ">

ock andra ljucUosor

ycker ni om nyckelharpa?

Har ni aldrig hört det! Joo, då... det har ni visst. Då och då när man skruvar på radion, så är det nyckelharpan som låter. Och är det inte den, så är det någon annan ljuddosa i samma stil som trudeluttar fram något som kallas "låtar", folklåtar från Västmanland och Dalarna och östergyllen och Västerbotten.

Svenska folket bör på det området vara högeligen bildat, så som de matas med "låtar". För att nu inte tala om de genomintressanta kommentarerna om hur Skråbergs-Kersti en dag mötte ett skogsrä, när hon vallade sina kor i skogen, och skogsrådet spelade den där låten för henne på sin obefintliga bakdel. Och så gick Skråbergs-Kersti hem och tralade djupt uppskakat låten för sin hjärtevän, som var spelman i bygden och i förbigående sagt hade fått gåvan att spela nyckelharpa av Näcken, en kväll när han satt och metade abborrar i solfallet.

Och så får man höra hur det låter, ett evinnerligt dudeldjande efterföljt av nästa "låt", och nästa lika intressanta saga.

Allt låter mer eller mindre likadant! Erkäni det bara! Sitt inte och försök vara originell och tjusad och intresserad, för det är ni inte. Ni är antingen resignerad, dödstrött på "låtarna", men har för länge sedan insett det lönlösa i att tala om det. Eller också tror ni, att det är er fosterländska plikt att fördrå det där för att det är svenskt.

Men det är allt frågan om det i alla fall. Svenskt är det, ursvenskt. Men det kan väl vara fullständigt charmlöst och onjubarbart för det! Eller har vi något slags monopol på att allt vad vi

åstadkommer är vackert och upplyftande och befordrande för livsglädjen. Jag vill se den sorgsna lyssnare, som sitter och funderar på att öppna gaskranen, som blir så glad så han låter bli, när han får höra felor och nyckelharpor i radio. Den människan har nog den segaste livsvilja som någon kan ha.

Hur många med mig säger inte med en förtvivlans suck: — Nu är det folklåtar igen! — Och så stänger man av, eller om man prompt skall höra något, så vrider man vidare och får in Beethovens nia eller Schuberts ofullbordade eller Duke Ellingtons senaste, allt efter behag. Så bättre kan vi ju inte ha det! Vi har ju möjlighet till flykt, även om vi är rädda för tystnad, som annars även den är en bra uppfinNING.

fin spirituellt dansk gick för någon tid sedan till stormen mot svenskens nästan sjukliga kärlek till dragspelet, det gällde alltså även i det fallet omhuldandet av denna ljuddosa i radioprogrammen. Han hade tydligen haft tur att bara få dragspel till övermått. Men så var han ju här i alla fall bara tillfälligt. Hade han fått ett år på sig, skulle spelmanslåtarna stått honom upp i halsen de också och gjort honom ytterligare betänksam över svensk lyssnar-smak. Monotonin i denna musik är fullkomlig. Det hjälper inte med all världens kommentarer och sagor omkring dem. En vanlig dödlig tycker att de låter likadant allesammans.

Alla de som såg Södrans sista revy skrattade igenkännande åt den verkligt roliga sketchen om denna programpunkt! I sin enkelhet var den nästan sublim, över hela salongen gick det där belättna suset, "precis så är det". Och så kom skrattet. Men inte sitter man hemma och skrattar iite!

Folklåtar kommer enligt namnet från folket, inte sant. Vad menas med folket i det här fallet? Är det svenska folket? Hela nationen? Är det folk på landet, eftersom låtarna är upptecknade bland allmogem och spelade av bygdespelemän?

Jag roar mig ibland med att fråga landsbygdens befolkning vad de tycker om "låtarna" i radio. De tycker som jag, att de är genomtråkiga! Dragspelet däremot är något helt annat, tycker de. Men det där gnällandet på två flöjter eller nyckelharpa, det stänger man av.

¹ Men det är ju melodier från er egen landsända, kanske från socknen rent av, känner ni igen dem? De äldre skakar på huvudet, och ungdomen rycker på axlarna. Inte känner vi igen det där inte, ja, kanske en och annan, någon enstaka gång. Ungdomen Känner igen In the mood och Johansons Boogie Woogie.

Annat var det förr, när spelmännen gick i tåten både till skörd och dans. Då fanns det varken radio eller gramfon eller "bass", och man var glad att höra det spinkiga ljudet från två felor som hjälpte en att hålla takten. Dansen då krävde inte heller en mera betonad rytm än vad fiolerna kunde åstadkomma. Men när det skall dansas nu, måste man ha The Blue Boys från Sveg eller Musical Hot Dogs från Mälilla. Och de låter helt annorlunda! Så det är inte så underligt, att när man knäpper på radion i drängkammaren eller var det nu är på landet och hör fioljandets, upptecknat av Uppgårds-Efrim i Skrubbskrutta, så känner man sig djupt upplyftad av att få höra Jularbos sexradiga i stället.

^{1?} Olkmusik skall värdas. Den skall upptecknas. Den skall bevaras. Den skall aktas så som all fin tradition bör värdas. Men den skall nog inte i denna form tutas i svenska folket i tid och otid. I stället för att intressera oss,

gör den oss vad jag brukar kalla "strihåriga", det är uttytt; håret lägger sig inte, även om man stryker oss i rätt riktning. Det bara står rätt upp, och det knastrar om det, om man skulle försöka med en kam.

Tag fram "låtarna" någon enstaka gång bara, i särskilda och lämpliga sammanhang, så skall ni få se att folk fördrar dem på ett annat sätt, ja, kanske till och med lär sig uppskatta dem. Men mata oss inte med dem jämt och samt, så att vi måste fly till utländska stationer och tycka att säckpipan i Skottland, om ock ej vackrare, i alla fall är roligare.

Nu kan jag ge mig katten på, att den så omhuldade och vid alla tillfällen framdragna statistiken kommer att visa, att antalet sändningstimmar för "låtar" per år är bara så och så försvinnande litet. Men är det så, så bevisar det bara att dessa kvarter och halvtimmar är så tråkiga att de blir dubbelt så långa som vanliga.

Häng nyckelharporna i träden, vördade Radiotjänst, och låt felorna ta igen sig i sina lådor då och då, som alla vi andra radioharpor och felor får göra. Alla har vi kanske gott av det, och publiken skall ju också få andrum.